

Utbildningsnämnden

Ställningstagande till om dom om skolplacering ska överklagas

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden beslutar att överklaga kammarrättens i Stockholm domar i mål 5165-17 och 3932-17 och ansöka om prövningstillstånd för överklagandena.
2. Utbildningsnämnden befullmäktigar stadsjuristen Helena Meier, eller den hon i sitt ställe sätter, att föra kommunens talan inför Högsta förvaltningsdomstolen

Sammanfattning

I denna tjänsteskrivelse behandlas frågan om kammarrättens i Stockholm dom i mål 5165-17 och 3932-17 ska överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Domarna avser placeringsbeslut i en urvalssituation i grundskolan.

Nackas modell innebär att såväl vårdnadshavarnas önskemål som närheten till skolan har vägts samman i en urvalsmodell som tillämpas när det är fler sökande till en skola än det finns platser. Kammarrättens tolkning av det aktuella lagrummet är att vårdnadshavarnas önskemål inte får beaktas av kommuner i en urvalssituation. Då rätten att välja skola är huvudregel enligt det aktuella lagrummet och det i kommuner som tillämpar obligatoriskt skolval kan förekomma att samtliga vårdnadshavare aktivt har framfört önskemål om skola, så är det av principiell betydelse att tolkningen av lagrummet görs av högsta instans.

Ärendet

Bakgrund

Efter skolvalet 2017 överklagades nio elevers placering av vårdnadshavarna. Fyra av dessa avskrevs och fem togs upp till prövning av förvaltningsrätten. Det som prövades var om Nacka kommuns beslut var förenligt med lag och annan författning (så kallad laglighetsprövning). Förvaltningsrätten avlog i samtliga fall överklagandena.

Vårdnadshavarna till två av eleverna överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten och fick prövningstillstånd. Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens domar och de två elevernas placeringsbeslut.

I denna tjänsteskrivelse behandlas frågan om kammarrättens i Stockholm dom i mål 5165-17 och 3932-17 ska överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Sista dag för att överklaga är den 8 mars respektive 9 mars 2018.

Om nämnden beslutar att inte överklaga domarna behöver nämndens riktlinjer för placering av elever i grundskolan revideras med anledning av ovan nämnda domar.

Frågan om överklagande

Innebörden av kammarrättens domar är att relativ närhet inte kan beräknas på annat sätt än genom att jämföra avståndet till den närmaste eller näst närmaste kommunala skolan. Att som Nacka beräkna relativ närhet till förstahandsvalet genom att jämföra mot avståndet till den skola där eleven får sin placering, om det inte blir förstahandsvalet, det vill säga andrahands- eller tredjehandsvalet, bedömdes alltså inte vara tillåtet. Nackas modell ansågs ge utrymme för taktikval beroende på vilket andrahandsval av skola man gör.

Kammarrätten bedömde också att rangordningen (av skolor) har haft avgörande betydelse i urvalet och att det inte är förenligt med förarbetena till skollagen.

Skäl för överklagande

Nackas modell innebär att såväl vårdnadshavarnas önskemål som närheten till skolan har vägts samman i en urvalsmodell som tillämpas när det är fler sökande till en skola än det finns platser. Kammarrättens tolkning av det aktuella lagrummet är att vårdnadshavarnas önskemål inte får beaktas av kommuner i en urvalssituation, utan att alla elever ska betraktas som om ingen vårdnadshavare har gjort några aktiva val. Då rätten att välja skola är huvudregel enligt det aktuella lagrummet och det i kommuner som tillämpar obligatoriskt skolval kan förekomma att samtliga vårdnadshavare aktivt har framfört önskemål om skola, så är det av principiell betydelse att tolkningen av lagrummet görs av högsta instans.

Frågan om riktlinjerna för placering av elever i förskoleklass och grundskola

Om utbildningsnämnden beslutar att inte överklaga Kammarrättens domar kommer dessa att träda i laga kraft den 8 respektive 9 mars. Enligt utbildningsenhetens bedömning behöver i sådant fall riktlinjerna revideras redan inför höstens antagning. I nedanstående tabell framgår vilka revideringar som utbildningsenheten då bedömer behöver göras.

Nuvarande riktlinjer	Revideringar utifrån utbildningsenhetens tolkning av Kammarrättens domar
<ol style="list-style-type: none"> 1. Relativ närhet. 2. Så högt rangordnat skolval som möjligt 3. Absolut närhet 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Relativ närhet. 5. Så högt rangordnat skolval som möjligt 6. Absolut närhet (<i>ingen avrundning</i>)
<p>Relativ närhet = (avståndet från folkbokföringsadressen till den alternativa skolan) – (avståndet från folkbokföringsadressen till den skola som valts i första hand).</p>	<p>Relativ närhet = (avståndet från folkbokföringsadressen till den alternativa <i>närmaste eller näst närmaste kommunala</i> skolan) – (avståndet från folkbokföringsadressen till den skola som valts i första hand).</p>
<p><u>När en fristående skola i Nacka önskas</u> Vårdnadshavare kan i e-tjänsten Nacka24 välja mellan samtliga skolor verksamma i Nacka, oavsett om det är en kommunal eller fristående skola. Det är de fristående huvudmännen som beslutar om antagning och urval till deras enheter i Nacka.</p> <p>Om en kommunal skola i Nacka har valts i första hand och en fristående skola i Nacka har valts i andra eller tredje hand mäts relativ närhet i en urvalssituation som avståndsskillnaden mellan folkbokföringsadressen och den skola som vårdnadshavarna valt och som eleven kan få placering i å ena sidan och folkbokföringsadressen och förstahandsvalet å andra sidan. Om placering inte kan erhållas vid de uppgivna andra- eller tredjehandsvalet beräknas relativ närhet genom mätning till närmaste kommunala skola.</p> <p>Utbildningsenheten samverkar med de fristående huvudmännen för att få information om platstillgång och vilka elever som antagits vid deras skolenheter i Nacka.</p>	<p><u>När en fristående skola i Nacka önskas</u> Vårdnadshavare kan i e-tjänsten Nacka24 välja mellan samtliga skolor verksamma i Nacka, oavsett om det är en kommunal eller fristående skola. Det är de fristående huvudmännen som beslutar om antagning och urval till deras enheter i Nacka. <i>Utbildningsenheten samverkar med de fristående huvudmännen för att få information om platstillgång och vilka elever som antagits vid deras skolenheter i Nacka.</i></p> <p>Om en kommunal skola i Nacka har valts i första hand och en fristående skola i Nacka har valts i andra eller tredje hand mäts relativ närhet i en urvalssituation som avståndsskillnaden mellan folkbokföringsadressen och den <i>närmaste eller näst närmaste kommunala skolan</i> skola som vårdnadshavarna valt och som eleven kan få placering i å ena sidan och folkbokföringsadressen och förstahandsvalet å andra sidan. Om placering inte kan erhållas vid de uppgivna andra- eller tredjehandsvalet beräknas relativ närhet genom mätning</p>

	<p>till närmaste kommunala skola. Utbildningsenheten samverkar med de fristående huvudmännen för att få information om platstillgång och vilka elever som antagits vid deras skolenheter i Nacka.</p>
<p><u>När en skola utanför Nacka önskas</u> Vårdnadshavare kan i e-tjänsten Nacka24 ange att de önskar placering vid en skola utanför Nacka (fristående eller kommunal). Om vårdnadshavare har ansökt till en skola utanför Nacka är det den sökta skolans huvudman som beslutar om antagning.</p> <p>Om en kommunal skola i Nacka har valts i första hand och en skola utanför Nacka har valts i andra hand så mäts relativ närhet i en urvalssituation som avståndsskillnaden mellan folkbokföringsadressen och tredjehandsvalet å ena sidan och folkbokföringsadressen och förstahandsvalet å andra sidan. Om också tredjehandsvalet är en skola utanför Nacka jämförs avståndet mot den närmaste kommunala skolan med avståndet till förstahandsvalet.</p>	<p><u>När en skola utanför Nacka önskas</u> Vårdnadshavare kan i e-tjänsten Nacka24 ange att de önskar placering vid en skola utanför Nacka (fristående eller kommunal). Om vårdnadshavare har ansökt till en skola utanför Nacka är det den sökta skolans huvudman som beslutar om antagning.</p> <p>Om en kommunal skola i Nacka har valts i första hand och en skola utanför Nacka har valts i andra hand så mäts relativ närhet i en urvalssituation som avståndsskillnaden mellan folkbokföringsadressen och tredjehandsvalet å ena sidan och folkbokföringsadressen och förstahandsvalet å andra sidan. Om också tredjehandsvalet är en skola utanför Nacka jämförs avståndet mot den närmaste <i>eller näst närmaste</i> kommunala skolan med avståndet till förstahandsvalet.</p>

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Utbildningsenhetens bedömning är att aktiva skolval kombinerat med att kommunen eftersträvar att tillgodose ett så högt rangordnat önskemål av skola som möjligt är positivt för eleverna. Att kunna få en placering vid den skola som man själv önskat kan bidra på ett sätt som är positivt för eleverna, bland annat genom att det kan bidra till ökad motivation och till ökat engagemang för barnens skolgång från vårdnadshavarnas sida.

Bilagor

Kammarrättens domar

Susanne Nord
Utbildningsdirektör

Åsa Arnell
Utbildningsexpert